

Der Generalkonservator berichtet, dass sich an der Bleistelseite des Presbyteriums etwa 9m² vertünchter Fresken befinden, welche nach blossgelegten Proben die Geburt Christi darstellen und aus dem Anfange des 16. Jahrh. stammen. Die Z.K. leitet die Blosslegungen der Fresken ein. Es war beabsichtigt, den alten aus dem 17. Jahrh. stammenden Orgelkasten zu entfernen und durch einen neuen zu ersetzen. Da sich ein neues Werk bequem in den vergrößerten alten Kasten einbauen lässt, welcher schöne Formen und Schlitzenreihen aufweist, empfiehlt die Z.K. dessen Beibehaltung. Bemerkte sei, dass sich auf der Rückseite des Kastens eine Bleistiftentragung mit dem Namen des berühmtesten slovenischen Dichters Prešeren befindet.

MDZK: št. III.F.11, 1.1912, str. 79: Tätigkeitsbericht.

C. je posvetil lj. škof Sigismund pl. Lamberg l. 1465 (poročilo v lj. škofr. arhivu).

Zg. Danica, 1.1885, str. 298.

Pravljica o paganskem svetišču na otoku) Zg. Danica, str. 4, Linhart B. II. str. 258).

Kapelica M.B. na otoku je že stala l. 1485, ker jo omenja listina, s katero je papež Inozenc VIII dal briksenškemu škofu v posest blejsko graščino. Listina navaja, da se je ta izročitev zgodila l. 1004. In listina pravi, da so verniki na nekem otoku pod blejskim gradom postavili kapelico M.B. ki se je imenovala prošnja (Prepis listine v lj. muzeju) Pozneje je bila na mestu kapelice postavljena večja cerkev, katero je l. 1465 posvetil lj. škof Žiga Lamberški. Sedanja cerkev je iz novejšega časa.

Zg. Danica, 1.1855, str. 4.

K cerkvici so napravljene nove kamnite stopnice. Popravljeni so bili ol-
tarji Blaža, ^{Madalene} in Mihaela, ki so iz marmorja. Na obeh straneh sta
sliki Jezusovega in Mari inega srca od Kuppelwieserja.

Altar sv. Ane je iz mavca. Ob altarju spodaj je slika ^{Madone}, dar Ide Kulozo
ve l. 1860 - njeno lastnoročno delo.

Vel. altar iz l. 1666 je lesen. Na njem sta dva kipa Henrika II in Kunigunde,
katere je darovala l. 1004 blejska grščina briksenškemu škofu. Altar je
bil nanovo pozlačen. Nov tabernakelj dela ~~Vodnik iz Tržiča~~ ^{Vurnik iz Radovljice}
ob vel. altarju sta dve novi sliki ni okni, ~~ki so narejeni v~~ narejenu v
Linichu pri Achenu. Vurnik iz Radovljice pa bo naredil okvirje oknom in
antependium na katerem bo ~~izrezan~~ relief polaganje v grob M.B.

Zg. Danica, l. 1809, str. 209, l. 1864.

str. 217 4

Pred sto leti so to cerkev zelo obiskovali tuji romarji. Sednja cerkev je
tretja. Pričeli so jo zidati l. 1699. (?). Prva iz leta 1245. je bila lesen,
druga je bila zidana v gotskem slogu, tretja je renesančna in ima pet altar-
jev. Poleg cerkve je stanoval samotar.

V. Steska: Kranjska Marijina božja pota pred 200 leti, IMKIX, 1899., str. 121.
Cerkev na otoku blejskem nima stavbinske posebnosti. Zvonik, stoječ sa-
motno, ohranil je v podnožji nekaj gotskega spomina in priča, da je mo-
rala tu stati pred sedanjo druga starejša cerkev in na drugem prostoru.
Lepa sta stranska altarja v cerkvi, kamenita, iz 17. stoletja. Imata dve
lepi podobi: posebno ona na desni strani predočuje dramatičen prizor, poskus
spreobrniti z mučenjem vernega k poganstvu.

Omeniti je krasne velike omare v novi zakristiji iz ~~početka~~ početka 18.
stoletja. V nji se hrani nekaj dragocenih paramentov iste in poznejše dobe.
V stari, jako majhni zakristiji je v steno vdolbena majhna zakladnica, ki
pa zdaj nima zakladov, akoravno so mala železna vratca zaprta z mnogimi

težkimi ključavnicami. Majhen kelih iz 16. stoletja čez sredo prelomljen, štárje svečniki iz medi prav okusnega lika in množina cinsate namizne posode brez umetniške vrednosti je ves zaklad. Tudi drobina (svetinje, križci itd.), ki se hrani v župniji v Gradu, je brez posebne vrednosti. I. Franke: Umetniške starine po Gorenjskem, Ljubljanski zvon, leto V., 1885., str. 696-697.

".... Prelepi kraj je zgodaj vabil ljudi na-se, in pravljica govori, da je še v paganskih časih na otoku stal tempelj nekega božanstva; to pa je gotovo, da je bil mični otok zelo zgodaj posvečen Božji Materi. Iz pisem se ve, da nekoliko potem, kar je cesar Henrik II., blejski grad v dar dal Briksenski škofii leta 1004, je bila po korarjih in ljudstvu na jezeru kapelica postavljena v čast Marije Device, in da je ondi stanoval mašnik, ki se je proš imenoval; tak proš, Henrik po imenu, se nahaja že leta 1238. Iz te okolišne izvira tudi ime proštija, ki še zdej ni pozabljeno. Cerkvica je bila pozneje prezidana v gotiški šegi, in ljubljanski škof Sigismund Lamberg jo je posvetil leta 1465; sedanja cerkev pa je bila sozidana leta 1699, bolj v novi podobi, in zvonik stoji posebej. V altarjih so dobro izobražene podobe, in v zakladnicah bogate mašne oblačila; tudi je cerkev sploh dobro previdena s premoženjem. Razun cerkve je na otoku še stanovališče duhovnovo in hišica nekdanjega puščavnika. Spomina vredno je, kako je leta 1813 blejsko ženstvo ubranilo, da francoski davkar ni oropal cerkve in podobe Marije Device na jezeru. Vsi čolhi so bili pobrani, in k otoku odpeljani, in ko se je davkar na malem čolniču približal, mu je šlo ženstvo neprestrašeno s čolni naproti, in ga je odvernilo....."

Ozир po domačii. Bleško jezero, prelepi kraj. - NOVICE 27. okt. 1858, L. XVI, list 43, str. 339-40.

Bled - otok, muzej

Sv.Družina pl.o. podpis d.spod Martin Altomonte pinx 1731
Smrt sv.Jožefa nesignirana toda gotovo Altomonte.

Obe razmerona zelo dobro ohranjeni.

Provenienca iz c.sv. Jožefa v Ljubljani.

Stele, XIII A, 28° 24.8.1957

Na dveh hišah, eden v bližini hotela Toplice, drugi na začetku Mlina, vzdani sklepniki iz prejšnje gotske cerkve na otoku. Na prvem "arija z detetom, na drugem sv. Janez Evang. Na prezbiteriju cerkve na otoku je tretji sklenik

Stele, LXVII, 31.3.1926, str. 28.